NAM THỨ MƯỜI HAI — SỐ TIẾU 2191 — NGÀY THỨ BA 8 JUILLET 1924

DÉPOT LÉGAL

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE № 2462

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : [illegible] Directeur : NGUYỄN-VĂN-TỐN Administrateur délégué : NGUYỄN-V-LỘC

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Les annonces à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.

Une seule insertion. . . . 0 $ 80 le c/m

Par contrat annuel

Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 15 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne

Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

	Un an	Six mois	Trois mois	Pour l'Union Postale Un an	Pour l'Union Postale Six mois	Pour l'Union Postale Trois mois	Prix au numéro
Extrême-Orient	6 $ 00	3 $ 50	2 $ 00	6 $ 50	3 $ 50	2 $ 00	0 $ 05
Cao-Miên							
Cochinchine							
Sam-Lang	3 . 00	1 . 50	0 . 75	5 . 20	3 . 00	1 . 50	0 . 05
Ba tháng	1 . 50	1 . 00	0 . 60	3 . 00	1 . 60	1 . 00	0 . 05
Một tháng	0 . 50	0 . 30	0 . 20	0 . 55	0 . 30	0 . 20	0 . 05

Tình cảnh của phần nhiều các viên tòng-sự các sở công

Trong xã-hội ta bây giờ, lại con có một hạng người, từ bề ngoài xem ra, thì hình như phong lưu sung sướng, hưởng một cái hạnh-phúc rất là to, mà xét đến bên trong, thì cái sự túng thiếu hàng ngày, thật cũng nên ái-ngại ; hạng người ấy là những người tòng sự ở các sở công.

Trừ những người ở vào ngạch trên, lương bổng rồi-rào, những người đã có địa-vị vững vàng, nhà cửa phong túc, và những người nhờ có mẹ hiền hay là vợ giỏi, biết đường thu vén, biết cách hàn gắn, thì không kể, còn thì phần nhiều phải ở vào một cái địa-vị rất là khốn khó, có một cái ăn tinh rất là túng rối, người thì vì trong nhà không có cách sinh lợi gì khác, phàm những khoản chi-tiêu hàng ngày, cho đến trăm công nghìn việc, đều trông vào đồng tiền lương, cho nên hết tháng hết tiền, chẳng bao giờ có thể dành dụm, để phòng có những việc bất thường chi, người thì vì chi xuất quá số thu vào mà đến nỗi phải vay công lĩnh nợ, túng thiếu mới phải vay mượn, vay mượn lại càng túng thiếu, sự túng thiếu một ngày một thêm, nói ra không cùng, ai có qua cầu mới biết.

Cái tình-cảnh khốn quẫn của hạng người ấy từ đâu mà sinh ra, tôi dám nói quyết rằng vì hai cái cớ này : một là vì giá vật dụng tăng cao mà sự chi tiêu không tỉnh giảm ; hai là vì trong nhà người sinh lợi ít mà người phân lợi nhiều.

Trong khoảng độ mười năm nay, từ cuộc đại-chiến Âu-châu khởi lên đến giờ, vật dụng giá cao lên dần dần, so với mười năm về trước, có cái cao đến gấp hai gấp ba ; sự sinh tồn khó-khăn ấy tuy là một sự hại chung của cả các hạng người trong xã-hội, nhưng mà những người mưu sinh về nghề khác, thì lại chiếu theo thời-giá mà tăng cao cái công-giá của mình để bù lại cái sự thiệt-hại ấy, chỉ có người tòng sự các sở công, thì vẫn cứ ba cọc ba đồng chẳng còn có cái mối lợi gì khác để bù đỡ thêm một vài phần vào số chi-tiêu. Tuy Chánh-phủ Bảo-hộ cũng đã xét-thấu cái tình-cảnh ấy mà lương bổng gia tăng, vì với ngày trước cũng đã là hậu, nhưng mà cái số tăng ấy, so với cái số vật giá cao lên và cái số bằng ngày chi dụng cũng vẫn là chưa cân. Song ta cũng phải thú rằng lắm khi các viên tòng-sự sẵn tính phóng-lưu, từ cách cư-xử đến việc thù-tạc, không những là không biết nhân cái thời-buổi dồng chước và theo cái địa-vị của mình, bỏ xa tòng kiệm, ăn nhịn để dành, mà lại đua nhau về đường xa xỉ, ganh nhau những sự ăn chơi, chỉ vụ cái hãnh diện ở bên ngoài, mà không nghĩ đến cái khổ-cảnh ở bên trong, củi quế gạo châu, cách sinh tồn đã khổ hơn ngày trước, mà phù chi lãng phí, lối tiêu dùng lại nhiều hơn ngày xưa, thì tài gì cho khỏi túng thiếu.

Sách Đại-học bàn đạo sinh tài, có câu : « Người làm ra của nhiều mà người ăn thì ít, người làm việc mau mà người tiêu tiền có chừng mực, thì của dùng thường đủ » ; ông Quản tử bàn cách sinh tài cũng có nói : « một người cày ruộng, mười người xúm lại mà ăn, muốn cho trong nước không đói, có thể nào được ; một người dệt vải, mười người xúm lại mà mặc, muốn cho trong nước không rét, có thể nào được ». Trong nhà mà người nào cũng có nghề, người nào cũng có việc, người làm ra của thì nhiều, mà người tiêu mất của đi thì ít, thì cách sinh-hoạt tất là được phong-lưu, phần nhiều những viên tòng sự đã kể ở trên kia, cả nhà không ai có chức-nghiệp gì khác, chỉ vòng tay mà ngồi, hả miệng mà đợi, trăm công nghìn việc, toàn trông vào lương bổng của một người, chưa nói đến những công to việc lớn, và những sự chi phí bất-kỳ xảy ra, hãy cứ tính theo cái số xuất nhập thường ngày, người làm ít mà người ăn nhiều, số tiền vào ít mà số tiền ra nhiều, giữ sao cho khỏi túng thiếu mà mắc vào công nợ, quanh năm chỉ tối, hết ngày lấy sang tháng khác, chỉ cặm cặm cụi cụi, lo một việc kéo cày giả nợ mà không xong, ấy cái hiện-tình của phần nhiều các viên tòng sự bây giờ như thế đó.

Ôi ! cách chi tiêu phải có tiết hạn, người nhà phải ai cũng có nghề nghiệp, đừng ai đến nỗi ăn bám vào ai thì số tiền ra bao giờ cũng kém số tiền vào mà tài-chánh trong nhà vẫn dư dụ, tài chánh trong nhà có dư dụ, thì nhà cửa mới yên vui, ấy cái sinh-thú của người ta ở đó, mà cái hạnh-phúc của gia-đình cũng ở đó. Chẳng hơn rằng hèn lo vụng liệu không biết xếp đặt công việc trong nhà, cho người nhà đều có nghệ-nghiệp, lại còn làm bạn với bụt, đành đu với tình, cầu lấy sĩ-diện ở bên ngoài đến nỗi công nợ bi-beng, vợ con nheo-nhóc, nghĩ cái tình-cảnh khốn nạn đó mà chẳng đáng sợ hay sao ?

Ta tưởng nên lo sâu tính xa, theo địa-vị mình mà ăn sải, đừng có vung tay quá trán, lại phải lo tính công việc, cho vợ con mỗi người một nghề, đừng để du-thủ du-thực, gây thành ra một hạng người phần lợi ở trong nhà, cơ hưng-vượng và phúc yên vui của một nhà là tạo nên từ đó, mà phép trị già, cách sinh tài, lại tập thành ra nền nếp về sau cho con cháu, đó chẳng phải là một việc rất quan-thiết ở cái buổi sinh-kế gian-nan này mà các viên tòng-sự ta nên chú-ý dư ?

H. T. B.

Cải chính. — Trong bài xã-thuyết hôm qua, chỗ dẫn tên ông *Sylvain Lévy*, thợ xếp chữ bỏ sót mất chữ *Lévy*, vậy nay xin thêm vào cho đúng.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 6 Juillet 1924

Một bài diễn-văn của ông Herriot

Tin Troyes. — Ông Herriot đến thuyết ở Troyes có nói về cái chương-trình của hội-đồng giám-định ủy-viên và nói cái ý ông muốn nhân cuộc hội nghị ở Londres điều đình cho các nước Đồng-minh nhất là nước Pháp và nước Anh đồng tâm hiệp ý với nhau.

Người Tây-ban-nha tại Maroc

Ở phần Marroc của Tây-ban-nha dân ta nhiều đông lắm. Quân Tây-ban-nha vẫn vững.

Đám tàu ở Hoa-kỳ

in Baltimore. — Tàu *Three Rivers* bị đắm. Nhiều người chết.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 6 Juillet 1924

Hội-đồng các quan Thượng-thư nước Pháp

Ngày 5 juillet, tại bộ Ngoại-giao ông Herriot chủ-tọa một kỳ hội-đồng quan trọng bàn về cái vấn-đề bồi-thường, quan thượng-thư bộ Tài-chánh, quan thượng-thư bộ Chiến-tranh, và ông tổng trưởng hội-đồng bồi-thường có đến dự nghị.

Nay mai chánh-phủ sẽ gởi cho các quan đại-sứ Pháp tại các nơi một bản án-văn nói rõ cái ý-kiến Pháp về cái vấn-đề bồi-thường.

Nước Pháp với nước Anh

Quan thượng-thư bộ Ngoại-giao có lại cảo cho các báo mấy câu sau này : Quan Mac Donald có báo cho quan thủ-tướng biết rằng ngày thứ ba sẽ đến hội nghị với ngài ở Paris.

Các báo nói rằng hai chánh-phủ Paris và Londres đã bớt gắng nhau. Nhiều nhà có thế-lực đương điều-đình cho trước ngày 16 juillet này thì hai chánh-phủ Anh Pháp hợp ý với nhau.

Việc bầu-cử thống-lãnh ở Hoa-kỳ

Tiểu ban bí-mật của chánh-đảng Dân-chủ ấy việc tuyển cử một người ứng-cử thống lĩnh cũng không có được ai.

Cuộc hội nghị lao-động quốc tế

Hội-đồng lao-động quốc-tế đã làm xong công việc. Hội-đồng ưng chuẩn lời lẽ một bức thư gởi cho Wilson phu-nhân tán dương cái công trạng quan cố Thống-lĩnh để xướng lên hội Vạn-quốc, và hội-đồng lao-động quốc-tế.

Cavite, ngày 6 Juillet 1924

Cái nạn châu-chấu ở Phi-luật-tân

Tin Manille. — Hiện nay 8.000 người đương trừ nạn châu chấu ở Phi-luật-tân ; 183 thành-phố bị hại về cái nạn ấy. Mấy bữa trước chỉ có 169 thành-phố mà thôi.

Động đất ở đâu ?

Tin Rome. — Ngày 3 Juillet sở khảo nghiệm về động đất nghiệm thấy động đất dữ dội ở Turkestan hay ở Ấn-độ, Động đất một giờ đồng hồ.

NHỮNG NƯỚC NÀO CÓ CHÂN TRONG HỘI VẠN-QUỐC

Hội Vạn-quốc có 54 nước là : Nam-bộ Phi-châu, Albanie, Argentine, Australie, Áo, Bỉ, Bolivie, Brésil, Anh, Bảo, Gia-nã-đại, Chili, Trung-hoa, Colombie, Costa-Rica, Cuba, Đan-mạch, Tây-ban-nha, Esthonie, Esthopie, Finlande, Đại-pháp, Hy-lạp, Gua-témala, Haïti, Honduras, Hung, Ấn độ, Ái-nhĩ-lan, Ý-đại-lợi, Nhật-bản, Lettonie, Sibérie, Lithuanie, Luxembourg, Nicaragua, Na-uy, Nouvelle Zélande, Panama, Paraguay, Hà-lan, Pérou, Ba-tư, Ba lan, Bồ-đào-nha, Lỗ-mã-ni, Salvador, Serbe-Croate Slovène, Xiêm-la, Thụy-điển, Thụy sĩ, Tchécoslovaquie, Uruguay, Venezuela.

Năm mươi tư nước ấy dân số cộng tới 1.400 triệu người, nghĩa là 4 phần năm dân số của thế-giới.

CUỘC HÒA NHẠC BẰNG VÔ-TUYẾN-ĐIỆN THOẠI

Vô-tuyến-điện-thoại tiếng ta không có, tức là thứ giây nói mà cũng không có giây vậy. Muốn cho được rõ câu chuyện thì tác giả hãy xin nói phác qua từ gốc tức là giây thép gió :

Một cái ao nước bằng phẳng kia mà ta đem ném một hòn đá xuống thì ngay chỗ đó nước lõng xuống rồi có sóng vung tròn ra dần dần mãi, thế thì nước ao đó tức là không-trung phẳng lặng mà ta phát điện lên cũng như ném đá nói ở trên thì liền có luồng sóng điện lan vung ra chung quanh xa xa, tốc-lực rong một giây đồng-hồ đi 7 vòng rưỡi chung quanh trái đất tức là 3 0 000 ki-lô-mét. Nói sơ vậy cho dễ hiểu, chứ nói hết thì phải một bài riêng.

Cứ như cái tốc-lực ấy thì cứ từ quãng Hanoi đến Paris nhờ luồng sóng điện ta giao-thông với nhau cũng như nói chuyện giáp mặt vậy. Nhưng chẳng phải cứ từ Hanoi ta giao thông với Paris mấy nào cũng được, tất phải máy rất mạnh mới tới được ; không thì chỉ đến nửa chừng hay một quãng mà thôi. Các máy này có nhiều hạng, hạng mạnh nhất để giao thông đại lục nọ sang đại-lục kia tức là thứ máy Âu Mỹ đương thí nghiệm ngày nay qua Đại-tây-dương, còn nhỏ nữa thì các máy dùng để tỉnh nọ với tỉnh kia hay để dùng quanh trong một thành phố, tức là thứ máy nay dùng để cho cuộc hòa nhạc vậy.

Cuộc hòa nhạc này vốn không phải của nhà-nước, phần nhiều là của các nhà chế tạo máy vô-tuyến-điện tổ-chức ra, muốn cho hàng mình bán chạy thì phải tổ chức cuộc hòa-nhạc đó. Của nhà-nước thì ở Pháp có tháp E ffel, Lyon hàng ngày có giờ đưa các tin về kinh-tế cục như giá thóc, giá gạo, giá vàng, giá bạc cùng các tin có ích cho công chúng trong các giới còn cuộc hòa nhạc thì khác gì và chỉ có họa các bài đàn mới hay các bài hát hay mà các nhà chế tạo máy thuê riêng một hội danh-ca để giúp cuộc vui này tức là Radio-Concert.

Ở bên Pháp ai có tiền mua máy thì có quyền và có thể nghe được cả. Các máy này rất giản-dị, dân-bà biết dùng cũng như các máy hát bên ta vậy. N ư ở nhà lắp máy ở nhà quê có cây cao thì chỉ chẳng ra ngoài vài ba sợi giây đồng rồi bắt vào trong máy ở trong nhà, là ngày đêm lúc nào cũng được nghe các tin vặt như đọc nhật trình mà lại được nghe thêm cả các cuộc đờn-ca ở n à không phải đi đâu cả.

Dùng vô-tuyến-điện-thoại mà chuyển âm-nhạc đi thì được rõ ràng lắm, nghe rất phân biệt các tiếng lên bổng xuống trầm chứ không như kịt mũi ở các máy điện thoại có giây hay nghe lơ lờ như các máy hát (Pathépho e) ta thường dùng ngày nay.

Chỉ có một vài hộp máy với một cái loa như loa kèn máy lưu thanh để giữa nhà mà nghe thì có lẽ to tát hơn cái máy hát nghe đã to mà lại rõ ràng lắm.

Ở xứ ta nay mai rồi có lẽ cũng sẽ có, song chắc rằng các tư gia ít người dùng vì mua máy cũng đã và cách tổ chức cũng phiền phí cho ta nhiều nữa, bỏ bạc trăm ra chơi vậy ai đã chịu bỏ tiền chơi, và cho là « bỉ vô ích ».

Ấy dân Pháp chỉ thí thích cái học-thuật này mà nghề vô-tuyến của Pháp nay đã vào bực nhất nhì ở hoàn-cầu, thế mà đã tính đâu đấy lại còn cách truyền ảnh đi xa, kỳ sau sẽ xin thuật đến.

Triệu.

TRONG THÂN THỂ NGƯỜI TA CÓ CHẤT NHÂN-NGÔN

Hai nhà hóa-học Thụy-sĩ, là MM. O. Billeter và E Marfurt khảo nghiệm hơn mười năm nay về thân thể người ta, thì thấy trong thân-thể có chất nhân ngôn cũng khá nhiều.

Hai nhà ấy có tính ra số nhân-ngôn ở các chất và các cơ thể như sau này :

Nước tiểu (phát tiết trong)	
24 giờ)	0,0104 milligr.
Máu	0,' 8.0
Lá lách	0,'875
Xương	0,0875
Phổi	0.0950
Da	0,0970
Tóc	0,0970
Tim	0,0990
Thân	0,1060
Gan	0,1110
Óc	0,1110
Móng tay	0,1720

Người các chất và các cơ thể ấy còn nhiều tuổi chưa khảo nghiệm, nhưng ta có thể ước vào số 0,2206 milligr nữa, như vậy là có thể nói rằng thân thể người là trong mười triệu phần, có một phần nhân-ngôn vậy.

NGƯỜI HOA-KỲ CŨNG CHƯA KHỎI HẲN BƯỚC NHỮNG SỰ MÊ-TÍN

Một tờ báo ở Californie có đăng một bài nói rằng hiện sở đánh số ô-tô vẫn tiếp được giấy của nhiều người xin đừng để số 13 trong số ô-tô của mình, vì họ tin rằng cái số ấy rất độc.

Người viết bài ấy có nói ở một nước học-thức mở mang như nước Hoa-kỳ, mà lại có người mê tín như thế thì sự quái lạ ấy thì cũng lấy làm lạ thực. Tác-giả lại nói các nhà học thức trong nước nên gia tay mà trừ khử những điều mê-tín tối cổ ấy đi, chớ một nước lớn ở cái thời đại này mà còn có người tin cái số 13 là độc, chẳng đáng tiếc đáng thương lắm ru ?

CÁI TRÍ KÝ ỨC LẠ LÙNG

M. Lasson, năm nay mới có hai mươi tuổi mà nổi tiếng là một bộ tự vựng sống. Ông thuộc lòng ngày tháng về 40.000 việc lớn xảy ra trên thế giới, từ khi khai triển lập điện đến giờ.

Lúc đi học ông thấy các niên biệu ông nhớ dễ lắm. Ông bèn mua một quyển tự vựng Haydn có ngày tháng các việc, mà chép đi chép lại cho thật thuộc lòng.

Người ta nói ông ta lấy giấy biên từ 50 đến 500 ngày tháng mà chép đi chép lại ba bốn lần cho thuộc lòng không sao quên được nữa. Ông học hết nghìn ngày tháng này đến nghìn ngày tháng khác, đến nay ông nhớ cả thảy tới ngày tháng về 40.000 việc lớn.

Cái trí ký ức lạ lùng như thế, kể ra ở nước ta là một nước xưa nay vẫn quen học thiên về trí ký ức, người dịch thử lại tưởng cũng không hiểm gì ta bá chẳng từng nghe nói lắm cụ cụ-học ta thuở xưa kinh truyện đọc lâu lâu, văn cũ thuộc như cháo đó dư ?

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 29 độ
15 giờ 31 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ tư 9 Juillet 1924
S. Amaolie

Âm-lịch

Mồng 8 tháng sáu năm Giáp-tí
Ngày kỷ sửu
Hành Hỏa Sao Trần, Trực Phá
KỴ Phá-khoan, Quan-kê.
NGHI : Tế-tự, Kết-võng.

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ.		9 $ 35
— nhì	—	8 90
— ba.	—	8 20
Thóc.		5 40
Bắp ngô.		5 00

Giá bạc. — Kể từ ngày 8 Juillet 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 f. 25

Tin tàu. — Tàu *Song-bo* mang thư đi Hồng-kong đường Hoi-hao, đến ngày tới tư 9 juillet ở Hải-phòng sẽ chạy hồi 6 giờ sáng.

Vậy các thư từ ở Hà-nội sẽ mang xuống Hải-phòng chuyển xe hỏa 20 giờ 7 phút tối 8 juillet.

Quan Toàn-quyền vào Nam-kỳ. — Đăng tin quan Toàn-quyền sắp vào Saigon, báo *Moniteur d'Indochine* kỳ vừa rồi có nói rằng : « Trong hai tháng ngài đi vắng thì ngài định đi kinh lược xứ Cao-mên và Ai-lao để cho biết rõ cả khắp thuộc-địa. Nhưng mà đã đến gần Xiêm-la như vậy thì ngài sẽ đi qua bước đi ít nữa và có lẽ ngài sẽ thay chánh-phủ Pháp mà đến chúc mừng quốc-vương của lân-bang nữa. »

Phi tướng Pelletier d'Oisy tại Hanoi. Phi-tướng Pelletier d'Oisy vừa ở Nhật trở về Haiphong ngày chủ nhật hai vừa rồi thì hôm qua đã lên Hanoi để yết kiến quan Toàn-quyền vì lẽ tuyển phi-tướng qua đây thì quan Toàn-quyền đang ở Nhật bản. Phi-tướng định sẽ đi đường bộ vào Saigon và khi qua Đa-lát thì một mở cuộc săn bắn.

Việc gửi điện báo. — Nhà la-ga Ca-na ở Trung-kỳ từ nay trở đi sẽ nhận gửi cả các điện-báo công và tư theo như các thể lệ đã nói trong nghị định ngày 7 août 1907.

Hàn-lâm bội tinh. — Trong số các viên chức Tây Nam làm việc các sở nhà nước ở Đông-pháp được thưởng Hàn-lâm bội tinh (Officier d'Académie) thì duy có M. Nguyễn-huy Đạt là hội-họa tượng hạng được thưởng bội-tinh ấy.

Giới-thiệu sách mới. — Bản quán vừa nhận được những sách sau này :

— *Cải-lương thực lục.* — Của ông Trần-v-Minh, tham-tá ngạch các tòa sứ Bắc-kỳ soạn, in tại hiệu Kim-Đức-Giang Hanoi, giá bán 0 p. 80 một quyển, là sách gồm đủ các qui-thức về hương-hội, sổ chi-thu hàng xã, cách biện-lệ ép sổ sách hàng xã, cách thức lập các biên bản hội-đồng hương hội, trường thư-ký, hương-ước. Sách làm rất kỹ-lưỡng và rất có ích cho các làng đang cải-lương.

— *Nghề trồng dâu.* — Của Nam-kỳ soái-phủ xuất bản, do ông Guillaume là canh-nông kỹ-sư soạn và ông

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Trần-v-Hữu là canh nông kỹ-sư diễn nôm in tại Imprimerie du Centre, Saigon. Sách này dạy về phép tìm đất trồng dừa, phép lựa giống, chỗ trồng dừa, cách dọn đất cách trồng, cách xem sóc, cách dùng phân, các thứ côn trùng và súc-vật khác phá hại dừa, thuế lợi cây dừa, cây dừa phơi dừa, sấy dừa, cách dùng xơ dừa, vân vân. Thật là một cuốn sách rất có ích lợi cho nhà nông ở xứ nhiệt-đới như nước Nam ta.

— *L'Annam sous la Terreur.* — Của ông Michel Mỹ là huyện ở Nam-kỳ soạn bằng Pháp-văn và có thể dịch là « Nước Nam trong thời loạn ». Sách này là một vở kịch nói về sự tranh-chiến của ta và Nguyễn ta với Tây-sơn ngày trước, đã diễn diễn một lần tại trường thầy dòng Taberd ở Saigon, nhân ngày kỷ-niệm năm thứ năm mươi của trường ấy.

— *Chữ chung tình.* — Là một bản diễn tình tiểu-thuyết của ông Mai-Phương dịch, in tại nhà in Bắc lợi Haiphong giá bán 0,p. 20 một quyển, sách dày hơn 40 trang.

Bản quán xin có lời cảm ơn các soạn giả và xin giới-thiệu những sách mới xuất bản ấy cùng độc-giả đều biết.

Một điều thảm-cảu. — Đã hơn hai năm nay ở phố chợ Đuổi, bỗng thành ra mấy dãy nhà gạch san-sát, người ở đông đúc vui vẻ, và lập thành phố xá rộng rãi phong-quang; phố nào phố ấy cũng treo biển đề tên rành rọt từng phố một chẳng sợ lầm lẫn, như mấy năm về trước nữa. Như là phố Dupineau là một phố khá dài, nhà cửa nhiều, người ở đông đúc vui vẻ như thế, nhưng hiềm vì các số nhà ở phố ấy đề sai lầm không có thứ tự gì cả, cái nhà này đề số nhiều, cái nhà kia đề số ít, thành thử những người đưa thư phải đi tìm quanh tìm quẩn mãi mà không biết số nhà người có thư ở đâu mà phát. Lại có nhà đề ba cái số nhà cùng trùng số với nhau, lại phải hỏi nhà người lại đến nhà kia. Không những trùng số cùng liền với nhau mà thôi đâu; lại trùng ba số làm ba nơi, như số đầu phố số cuối phố, tưởng cứ thế thì thật là mất thì giờ và mất công của người ta đi tìm quá lắm.

Vậy mong rằng các viên chức có trách-nhiệm cho rào những nhà ở ở phố ấy phải đề số nhà cho thứ tự thì trước là vừa tiện lợi cho người đưa thư khỏi mất thì giờ tìm, và sau là tiện cho người quen thuộc xa lạ dễ đến hỏi thăm số nhà nữa.

Đ. Đ. T. lai cảo

NHÀ CHỚP BÓNG PALACE

Cáo-cáo

CHỚP BÓNG MÙA HÈ. — Bắt đầu từ ngày 15 Juin giờ đi cho đến hết vụ hè thì nhà chớp bóng PALACE đóng cửa không chớp bóng tối, chỉ chớp mỗi tuần lễ có hai buổi tối ngày thứ năm và chủ-nhật mà thôi còn những buổi tối thì chớp trước của Café Métropole.

TẠI RẠP PALACE

Mỗi tuần lễ 2 buổi ban ngày
THỨ NĂM VÀ CHỦ-NHẬT

Mỗi lần chớp mỗi chương-trình khác nhau

Giá vào xem vẫn như cũ

Muốn bán một khu đất có tường chung quanh ở phố Cột-cờ, số 37, giá 5$00 một thước.
Hỏi tại ông Belleville ở nhà Thương Bảo-hộ. 3864

Hội chợ Hanoi

Các gian bày hàng bắt đầu **cho thuê từ 1er Juillet 1924.**

Muốn bán một cái xe ô-tô « Dodge » chạy còn tốt lắm, giá cực rẻ.
Hỏi tại quan Đốc-tờ Naudin, 2, Đường Hàng Cỏ, Hanoi. 3861

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0. 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu, ... 0. 20

Mất xe đạp. — Nguyễn-văn-Tín là lính cảnh sát trinh rằng tên Đinh lấy mất cái xe đạp giá 50 đồng trốn mất.

Mất hoa tai. — Đào-Phúc ở đường Huế số 203 trình Cảnh rằng đầy tớ gái là thị Lộc ăn cắp đôi hoa tai vàng giá 8 $ 00 trốn đi mất.

Có phải chó dại không? — Con chó cái của Dương-thị Hiền bán nửa ở ngoài sông gần cầu sông cái cần phải của Phạm-văn-Quát làm bếp ở tàu Giá-long thì nay đã bắt đem vào sở Thú-y xét.

Đề ăn ngờ có chất độc. — Theo lệnh quan Biện-lý Hanoi, sở Cẩm đã cho lấy mấy thứ mứt ở trong hai hiệu Khách đề hóa phân tại phòng Tuổi-nghiệm.

Cần dùng một người bếp thực giỏi biết nấu bếp tây, và phải có giấy chứng-chỉ tốt (bon certificat) — Hỏi tại M. Janvier à l'Ecole des Enfants métis, Rue Delorme, Hanoi.

HỎI CÁC NHÀ LÀM BÁNH, nếu mua Carbonate amoniaque.
CÁC NHÀ THỢ GIẶT, nếu mua Chlorure de chaux.

HIỆN CÓ BÁN TẠI :
NHÀ BÀ CHƯƠNG
(Hiệu Bảo-chế MONTÉS)
HANOI

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Phi-tướng Pelletier d'Oisy tại Haiphong. — Đại-úy Pelletier d'Oisy đi tàu *Song ho* đã tới Haiphong chiều chủ nhật hồi 4 giờ. Người Haiphong ra bến tàu đón đông lắm. Sáng hôm sau thứ hai tại khách-sạn *Hôtel du Commerce* có mở tiệc *Champagne* mừng đại-úy. Các quan đến dự đông lắm. Trong số dự tiệc thì có quan quyền Thống-sứ Poulin, quan chánh văn phòng Bary, nhân thể đi tiễn quan Thống-sứ Monguillot xuống tàu, quan Đốc-lý thành-phố vân vân. Buổi trưa hôm ấy thì hội các nhà cựu chiến binh tại Haiphong có đặt tiệc mừng tại khách-sạn *Hôtel de l'Europe*.

Phi tướng Pelletier d'Oisy cùng với viên đội Bessin đã đi ô-tô lên Hanoi chiều hôm qua.

Xác trẻ con. — Tám giờ sáng ngày chủ-nhật, người lính khố đỏ tên là Bùi-hữu-Thịnh đi qua vườn hoa Paul-Bert thấy một cái thùng trong đựng xác một đứa trẻ con giai độ hai tuổi, cân nước chưa rõ, thì bèn đi trình sở Cẩm ngay. Sở Cẩm cho người lại khám biên rồi cho đưa vào nhà xác.

Chết đuối. — Hồi 6 giờ sáng hôm 7 Juillet có một người con gái tên là Đặng-thị-Tý 16 tuổi nhà ở hàng Kênh ngã xuống ao ở gần nhà. Mãi sau mới vớt được xác lên.

Một con đường mới. — Trước xe cộ ở Haiphong đi Hanoi hay ở Hanoi xuống Haiphong thì khi hết đường điện-báo phải đi qua con đường ở trước cửa sở Xi-măng là một con đường vừa hẹp nhỏ vừa đông người và thứ nhất nguy-hiểm là chỗ rẽ đầu sở Xi-măng vào đường điện-báo. Bởi vậy năm nay thành phố đã đắp thêm con đường mới ở sau sở Xi-măng cho tiện việc giao thông và để tránh sự nguy-hiểm như đã nói ở trên.

Con đường mới này đã hoàn-toàn cả rồi, hiện xe cộ đã có thể đi lại được.

Tại xóm Bình-khang. — Sáng sớm ngày thứ hai ở xóm Bình-khang ngoại-ô cầu có xảy ra một trò cười là ông quan viên kia tối trước qua chén ngủ lại nhà chị em, đến sáng dậy thấy mất cái nhẫn mặt. thì ngờ cho người yêu nỡ, nên ông cả tiếng đe đi trình quan và không giả chẳng hát. Chị em ngơ ngác trông nhau, rồi người nọ đồ lẫn cho người kia. Đến sau ông quan-viên mọc tủi lấy thuốc lào hút thì cái nhẫn ở đâu lại nhảy ra chiếu, mới là một sự lạ, làm cho ông kia lúc ấy không còn biết nói thế nào, mà chị em thì tha hồ trách-móc tận lời...

Đ. lai cảo

HẢI-DƯƠNG

Thuế xe. — Các thể lệ trong tiết thứ V, nghị-định ngày 14 novembre 1923 định về kỳ cấn thuế xe trong tỉnh-phố Hải-dương và trong tỉnh, về phần các thứ xe bánh không phải bằng cao-su 1 p. 00 một tháng.

Các thứ xe bánh không phải bằng cao-su 1 p. 00 một tháng.

PHÚ-THỌ

Tỉnh khứ lưu. — Ông Đặng-đình-Tín, thư-ký sở Lục-lộ đổi về tỉnh Hà-đông, thì hôm chủ-nhật vừa rồi ông đã khởi-trình. Ông Tín làm việc ở tỉnh ta đã hơn tám năm nay, cho nên các bà con quen biết nhiều lắm. Hôm ông đi, các người quen biết ra ga tiễn rất đông.

Sét đánh. — Hôm chủ nhật vừa rồi trời đổ một cơn mưa to, rồi đến sấm sét dữ dội. Trong một lúc mà có hai tiếng sét cùng đánh xuống cánh đồng Cát thuộc làng Đận-sơn huyện Thanh-ba. Tiếng trước đánh vào một cái cây ở dưới có nhiều người đứng bẫu, nhưng may không việc gì, tiếng sau đánh phải một người con gái đi ở đồng đường chết ngay lập tức. Tội nghiệp!

NAM-ĐỊNH

Một việc nghĩa nên làm. — Trước kia ở Hà-thành có cái nạn hỏa tai ở phố Chợ-đuổi khốc hại thế nào thì cái đám cháy ở phố Vị-xuyên tỉnh ta cũng hại như vậy. Ngọn lửa vô tình trong mấy tiếng đồng hồ hàng trăm nóc vừa nhà ngói vừa nhà tranh đều ra gio cả. Trước kia là bàn thờ tổ tiên, nơi ăn chốn ngồi, cha mẹ vợ con từ hồi ra vào mà chớp mắt ngọn lửa độc-địa kia đã làm thành một đống than tàn. Đứng trước phố Vị-xuyên mà ngẫm hai dãy nền nhà, mà đui ngẫu ngang mấy chiếc vại vỡ, cỏ héo cây khô, mà mấy đứa trẻ vô tri, vô giác, 3, 4 tuổi kia, ngồi khóc cơm, đòi quà, thì đố ai cầm lòng cho đặng!

Hiện nay, người mình đã có tấm lòng tương-thân, tương ái, trọng nghĩa khinh tài, thấy cái cảnh huống bi-ai của đồng bào há lại không mau mau giúp kẻ tai nạn thế hầm hay ru!

Nghe đâu có hai ông giáo và một ông cử rạp hát kia làm đơn xin phép quan Đốc-lý tổ chức hai buổi hát lấy tiền giúp phố Vị xuyên, cái đơn lại xin quan trên cử một quý quan coi về việc bán vé cho tử tế lắm lòng công-nghĩa. Nghe đâu sẽ diễn hai tích : « Minh gương thế sự » và tích « Giáo mộng công-danh » tuồng cổ, đều là của ông giáo Toán soạn mà sẽ diễn ở rạp Sáng rọi.

Mong rằng: sẽ được quan trên vui lòng cho phép và tán thành cho tròn phúc quá! Không nói ra thì buổi hát hôm đó sẽ được bà con trong thành-phố chứng kiến cho đông để cho người ngoài biết rằng: « không phải phố bình chân như vại. »

S. T. lai cảo

NA-CHAM

Hổ hay là báo? — Mấy hôm nay trong thành phố cứ chập tối là không ai dám ra đến ngoài, người thì nói rằng hổ, kẻ thì bảo là báo về giữa ban ngày quật chết một con trâu đang ăn cỏ ở ngoài nương rồi ăn hết một đùi. Thế nhưng mà các con bạc đương thua cay ham gỡ thì dù hổ báo dữ đến đâu cũng không sợ bao giờ.

Linh tập những nhiều. — Một toán lính khố-đỏ ở Cao-bằng về qua đây để đáp xe-lửa đi Hanoi, các chú sóc đĩa chán rồi ra chợ giờ thói ghẹo nguyệt trêu hoa, chẳng may gặp chị hàng nước cũng chua ngoa, nên các chú bị một phen sỉ nhục. Nguyên các chú vẫn giở thói cũ ra như hồi hai ba mươi năm về trước, thấy dân bà con gái là làm đủ mọi cách giễu-man, nhưng người đàn bà này không chịu, trước còn ngọt ngào kêu van không được, bèn nổi tam bành lên mà đãi lại, các chú xúm ngay lại mà vùi hoa dập liễu. Nhân bên cạnh có người lính Lê-dương ngồi uống bia thấy vậy lấy làm trái tai ngượng mắt bèn đứng dậy mắng các chú rằng: Một người sức vóc như các anh đánh cũng đủ gọi là giả-man, huống chi lại bấy nhiêu người thì sức nhau mà đánh nhỡ ra chết người ta thì sao? Các chú đã chẳng nghe thì chớ, lại lật ngửa ngay nón ra mà đập vào đầu người lính Lê-dương. Người Lê-dương giận quá hai tay xách hai chai bia mà vung ra đuổi đánh, thôi thì các chú chạy chẳng khác gì vịt; một bọn lính khố đỏ khác ngồi bên cạnh thấy đương cơn bối rối cũng nhân dịp kể thì giật tiền, người thì cướp rượu bia. Hàng phố thấy thế nhà nào nhà ấy vội vàng giọn hàng đóng cửa. Quan binh được tin lập tức phái quan trung-úy đem lính xuống dẹp cao an trật-tự, khi nổi hiệu điểm bùng thì có mấy chú mất nón. Bấy giờ phải phạt mới thật đáng kiếp.

VIỆC KINH-ĐÔ

Việc thiết lập Khải-định tàng-cổ-viện tuyển phủng hội-đồng — Quan Khâm-sứ Trung-kỳ vừa ra nghị-định sau này :

Nay thiết lập một hội-đồng tuyển phủng thuộc về Khải-định tàng-cổ-viện, hội-đồng ấy chuyên về việc phỏng bảo những vật-kiện nào hữu-ích đáng đem vào hạng quí trí và tuyển bổ cho dân gian biết rõ cái mục-đích thiết lập viện ấy là để bảo tồn cái công-nghệ cổ truyền của nước Nam.

Sung vào hội-đồng ấy là các quan viên sau này :

S. E. Thân-trọng-Huề, Học-bộ thượng thư làm chủ tọa.

MM. Ng-đình-Hòe, Cơ-mật-viện tham-tá (rì-sự); Lê-v-Miến, Quốc tử giám tế-tửu; Lê văn-Kỷ, tại-kinh-y-viện y-phó; Tôn-thất-Sa, Bách-công trường giáo-học làm hội-viên.

Cuộc hát bội của hội sử tòa hữu ái Nam quan viên. — Tối hôm 3 juillet tại trường Đông-xuân-lâu đã thết một cuộc hát tuồng cải-lương của hội sử tòa hữu-ái bày ra để lấy tiền mà làm nhà tế-sản.

Tối hôm ấy người coi khá đông chẳng biết vì tuồng hát hay mà đến xem đông hay là có lòng với hội.

Nếu được có lòng với hội thì quí lắm, bởi vì mục đích của hội rất hay, nên khán quan chẳng lòng hữu-ái mà đến xem thì tương lai sẽ thết ra còn nhiều cuộc chơi để quyên tiền dùng vào việc làm nhà hội-quán, mà nếu được nhiều người có lòng với hội thì nhà hội quán chẳng mấy ngày sẽ thấy cái vẻ tráng lệ ngay nga đó giờ.

Bắn nai mà chết người. — Vừa rồi cũng vì sự săn bắn nai ban đêm mà ở làng Phù-trạch đã xảy ra một cái thảm-kịch rất nên kinh khủng.

Số là bọn người đội Tây thường hay đội đèn đi bắn nai ban đêm về miền ấy. Hôm 28 juin vừa rồi hai người xa-lạp ấy đến nơi một cái chòi giữ lúa ở nơi rẫy ấy để thức người giữ lúa dậy đi chỉ nai cho mà bắn, chẳng rõ trong khi thức người giữ lúa ấy thế nào mà người đội Tây lại bắn một phát gẫy lìa chân người giữ lúa ấy, xương nát thịt rơi tan tành. Hiện nay đã đem người nhà quê ấy vào nhà thương, nhưng bởi vết thương nặng quá được vài hôm thì chết.

Mấy trận mưa to. — Trong những ngày hạ tuần tháng năm ta có lắm trận mưa to lắm, mỗi khi mưa thì có gió lớn, thường nửa giờ rồi mưa. Nhờ được những trận mưa ấy mà các điền gà khỏi lo nỗi hại nắng. Hiện nay những cánh đồng mùa ruộng tháng tám đã xanh rì. Mấy lục như in một màu muôn khoản, trông rất là ngoạn mục. Nếu trời chỉ làm hun nắng thì mùa này có phương trông lắm. Vì thế mà giá gạo nay đã thấy hơi có nói mỗi quan được nửa lon, nhân dân đã có sắc mừng, lấy tuồng cũng một đều may, khá trông thấy vậy.

Phong lan. — Ở các miền thượng-du tỉnh Thừa-thiên có lắm thứ phong-lan mọc ở trong rừng, có hoa có lá đủ sắc trông rất ngoạn mục. Ngày xưa người ta thường gọi phong-lan của ma quỉ ở trên nói không khí nào dám chơi bao giờ, đến ngày nay thấy người ngoại quốc ở nước ta dùng phong-lan treo ở nhà chơi, thì người ta cũng bắt chước, nay đã thấy lắm người chuyên nghề lấy phong-lan ở núi đem về bán. Nghề ấy nay đã quen làm như nghề hái than củi vậy.

Thấy quái mà chẳng quái. — Làng Xuân-hòa huyện Hương-thủy có ông kia thi đỗ cử-nhân, nhân gặp buổi thời-vận-bất-tế nên chẳng làm gì được, phải ở nhà dạy học đỡ ba trò nho nhỏ ngày tháng nghề nga, nhờ thú « gõ đầu trẻ » lấy mà vui khuây ngày tháng.

Một hôm ông vào giường ngủ, bỗng nghe có cái gì cựa quậy ở dưới chiếu, lần hỏi ông đề bắt được một con rắn rõ to nằm ở dưới chiếu thì cả nhà đều lấy làm khủng khiếp mà cho rằng một điềm rất xấu là điềm rắn độc vào nhà (độc ra nhập trạch) nhưng ông chẳng lấy gì làm lạ, đánh chết con rắn lột da treo đỏ, bảo người nhà rắt gấp nướng và mua rượu để đánh chén chơi; được một hồi nghe lũ học trò reo lên nhà nói rằng: có vô số là nấm mối mọc ở dưới giường thấy, ấy cũng một sự lạ mà tục lệ ở xứ này thường kiêng lắm, ấy lại là một điều không lành nữa, thấy nghe nói vẫn điềm nhiên chẳng có tỏ gì khủng khiếp bảo nhỏ những nấm ấy cũng đem nướng luôn để đánh chén cùng thịt nướng chơi, không chẳng tay chén tay ve, câu thơ câu phú trót một buổi, say tít mà còn những cái bất tường kia đều dùng con mà men mà đưa về xó tối!

Từ đó chẳng có cái gì là điềm xấu hay là tật bệnh đến cho thầy cũng không, đến đó thì những người tin dị đoan mới tỉnh giấc, và đã rõ rằng câu « kiến quái bất quái kỳ quái tự tuyệt » nghĩa là trông thấy cái quái mà không lấy làm quái thì phải hết, ấy là một lẽ phải rất nên chuộng nên tin vậy.

Lời tòa soạn. — Thế nhưng mà cũng phải cẩn thận, kẻo ăn phải rắn độc và nấm độc thì cái quái lại thành có thật.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Bọn côn-đồ đón đường. — Một hôm tôi ở Tourane lên thăm người bạn ở làng Hòa-mỹ, khi về có đi ngang qua một cụm rừng cheo-veo ở gần nồng cát, một nơi thật là vắng vẻ, mà cụm rừng này tên là: rừng Thánh thuộc về làng Hòa-an, cách xa thành phố 6 km. Khi tôi đi ngang qua rừng xảy thấy bốn người coi bộ dữ tợn, mỗi người cầm một thước tay, khí ấy ra đón xe của tôi lại coi bộ dón-dác, có ý muốn bóc lột đồ của tôi vì tưởng tôi là người có tiền, chẳng may hữa đo tôi không có gì cả, chỉ đỏ xoàng mặc trong mình mà thôi. Nên bọn ấy mới thôi chỉ bỏ cho tôi đi, còn bọn ấy có lẽ trở về rừng đặng chực kẻ khác đi qua để cướp. Thật may cho tôi vì khỏi bị tay kẻ hung-đồ bóc-lột.

Khi tôi về thì mới nghe người ta nói rằng bọn hung-đồ này thường-thường trú tại cụm rừng ấy động để cướp những khách qua đường, bắt cứ kẻ đi buôn, người làm tợ, hễ ai đi ngang qua đó một mình thì bọn ấy ra đón đường mà ăn cướp. Nên bây giờ không có ai dám đi ngang qua đó một mình khi ban đêm. Mong rằng quan trên và các ngài có chức trách về sự trị an ở trong xứ nầy đặng lưu-tâm về việc này mà trừ-tuyệt bọn hung-đồ ấy đi để cho con dân ai nấy đặng an ổn, thì thật là may lắm vậy. Mong thay!

Luyện-tập quốc-văn

Nhật-ký trong mấy ngày đi thi

Mười giờ, còi vào vang mấy tiếng, tàu kéo neo chạy, mình đứng dưới tàu nhìn lên bờ thấy nào anh em, nào bè bạn, vẫn còn đứng nhìn theo, trong lòng bấy giờ cảm-tình lại lâng... Cầm chiếc khăn tay phẩy mà giọt lệ hầu rơi!...

Tàu chạy mỗi lúc một nhanh, nhìn lại tỉnh nhà vẫn vụt mỗi lúc một xa... Mười mấy năm gội lưu luyện, nay ra đi tuy chẳng bao lâu, nhưng nhìn phong-cảnh chỗ cố-hương trong lúc phân kỳ, tấc lòng hoài cảm cũng cồn-cào như sóng bể.

Chuyến đi hôm ấy, ngoài mấy người bạn cùng đi thi ra lại quen được một người bạn mới, tên là Th. Bác ta cũng đã từng phen xuống tàu như mình, nhưng mà vì không có phận, nên nay đành đi lỗi lắt vậy. Anh em mới quen biết nhau lần đầu mà câu chuyện xem ra đã đậm đà lắm. Nhờ được ông bạn mới của tôi rất vui tính, nên trong khi đi đường cũng khỏi được lắm nỗi phiền lòng.

Ngồi trong tàu, nhìn ra hai bên bờ, núi cao liên miên vô tận, thỉnh thoảng lại điểm một vài khu làng mạc, cảnh-tượng tiêu điều... hoặc mấy chú có chú vạc nghe tiếng nước đứng sông vang, về cảnh tự dưới vệ cỏ mà bay lên, lông trắng như tuyết, trông rất ngoạn-mục. Mới hay giang-sơn đất Việt-Nam nhà chẳng thiếu gì cái cảnh đẹp như tranh vẽ, chẳng qua mình không đi đến đâu nên không biết đó mà thôi.

Tàu ghé bến Kim-xuyên, những người phu làm ở trong đến điền thuốc lá nghe thấy còi tàu chạy ra xem, đứng một dãy dài trông rất lộ mắt. Mình muốn lên xem những chỗ giồng thuốc, chỗ phơi thuốc những cách xếp đặt ra sao cho biết, song vì tàu ghé có một lát lại chạy ngay nên không thể lên xem được.

Kim-xuyên rồi đến phố Đoan. Tàu vừa ghé, những hàng hoa quả tranh nhau xuống bán, thôi nào dưa nào mít, nào mận nào đào, chẳng thiếu thứ gì. Mình từ sáng vẫn bức rức về nỗi thiếu nước uống, nay thấy hàng dưa bèn mua mấy quả, cùng nhau bổ ra ăn cho mát ruột.

Ấy may mà hôm ấy đi tàu được ngồi trên gác, chứ nếu không thì hôm ấy giới nóng bức mà phải ngồi ở dưới lẫn với hơi gà hơi lợn thì có lẽ đến nguy! Đợi mãi đến khi vùng ở-dề xế non tây, anh em mới rủ nhau ra đầu tàu đứng hóng mát. Nào là bến Sốm, bến Gốm, cùng với những bến quái bến quỉ gì ấy cứ lần lượt qua trước mắt mình như in trên màn chiếu bóng vậy.

Giới tây vừa nhạt sắc hồng, non đồng gương vàng đã lô, cái cảnh đi tàu đêm dưới bóng giăng, đẹp biết chừng nào, thực là vàng treo đáy nước, mây lồng bóng nga, đoái nhìn non Tản xa xa, giới mây man mác biết là về đâu.

Vào khoảng tám giờ, tàu mới đến bến Việt-trì; xa trông đã thấy cái cầu chắn ngang sông; kỳ quặc mà tài tình thay!...

Tàu vừa áp mạn, đã thấy trên bờ nhau nhán những thí sinh các tỉnh, anh em vừa ở dưới tàu bước lên gặp những người thí-sinh kia, tuy cùng nhau không quen biết, song tay bắt mặt mừng, chào hỏi tử tế, cho hay: cùng chung đất nước Nam nhà, nòi Hồng giống Lạc vẫn là anh em.

Về nhà trọ, lau mình thay áo, người mát mẻ tinh tao ngay; ngồi uống mấy chén nước, cùng với chủ trọ nói giảm câu chuyện, rồi anh em cùng đi dạo quanh hóng mát.

Mình lần này mới đi ra ngoài, lạ lùng bỡ ngỡ, trong lòng nghĩ vơ vẩn lắm lúc cũng buồn cười. Chỉ muốn dạo ngay một lượt cho biết Việt-trì, song vì đêm tối không thể xem ết ngay và rõ ràng được.

Nhân đi đường đói bụng, anh em rủ nhau vào hiệu cao lâu... ăn mỗi người bát cháo trứng, chẳng ngờ vừa đặt mình ngồi có ngay mấy ông sẵng-đá say mềm ở đâu dẫn vào, xì xồ bì beng một lúc rồi choảng nhau loạn xạ, thành ra mất bữa chén. Đêm cũng đã khuya, bèn cùng quay về nhà trọ, đến nơi thì được tin rằng một người vì đánh nhau bị thua túc khí nhảy xuống hồ giang tự-tận! Ôi! ma men!

Đêm nằm ngủ nhớ lại những lời cha mẹ dặn dò cẩn-thận kẻ lóc khi mình bước xuống tàu mà trong lòng bồi hồi cảm động. Mong rằng ở nhà cả ngày để xem sách hoặc có chỗ nào quên chăng.

Đến hôm đã thi xong hai buổi sáng và chiều, đã tưởng Tuyên-quang năm nay đỗ được đến 10 người (10/12). Nhưng khi xem bảng được vào vấn-đáp thì chỉ thấy có 5 người, hỏi ra thì có người hỏng tiếng, có người hỏng ký viết tập, vì cứ tưởng như mọi năm viết tập thì về buổi chiều nên không mấy người dự bị và lại quan trước 3 năm nay chấm ký viết tập có hơi nghiệt, chỉ cho đến 6, 7 đ đem là cùng. Mình có tên trong số 5 người tráng kỳ thi viết. Thế là yên trí được một nửa.

Trong số 7 người hỏng, có một người năm nay phẩn thưởng nhất ở trường, năm ngoái cũng đã đi thi nhưng hỏng, đến năm nay ra đi, thầy bạn ai cũng có lòng hy-vọng cho, thế mà rút cục lại thành hỏng. Mình tuy đã hơi vững dạ, song thấy

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

ĐỐI BẰNG SỬ-HỌC

Ông lời cảm ơn ông Nguyễn-Duy-Xuân gửi đăng báo mách bà con đối bằng sử học muốn bỏ sức nên ăn cao tốt ở thời

QUÊ-LÂM, *số 42, phố Phúc-kiến, Hanoi, là một hiệu chuyên bán sâm quê thục cao gia dụng và các thứ hoàn tán* **thuốc gia truyền**; *tôi theo lời ông mua cho chẩn ăn thì quả thấy lại sức, nhờ trời đã thì đỗ; rất cảm ơn ông.*

NGUYỄN-VĂN-SĨ lai-cảo

AI MUỐN LẤY THÊM BÊN Ở ĐIỆN THẮP TRONG NGÀY 14 JUILLET

Công ty Điện-khí Đông-pháp có lời đề các nhà mua điện biết rằng số đèn của các công sở lấy để thắp trong ngày 14 Juillet này hiện đã nhiều lắm, vậy nhà nào muốn lấy thêm đèn điện, mà nói sau ngày 10 Juillet 1924 thì công ty không thể cho được vì sức máy của công ty có giới hạn.

Muốn lấy thêm bao nhiêu đèn phải nói rõ.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự nhiên in ra đây, chứ không như có nhiều thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so sánh cho kĩ-càng.

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng-lời chân phê rằng:

Chiếu nay đại-diện phòng của MONTES qui-ông, có chế tên một thứ rượu bổ đã tặng ngự-dụng qua rất hạng, đáng nên gia thưởng, trước lạc phẩm thị gửi cho qui được phong chữ-ấng để là tranh-giả.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai lại dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ!

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

HỘI-ĐỒNG-ÍCH
đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ kết sổ, thời sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền dòi hỏi về số tiền mình gửi.

Giải Tán-Viên
P. Pon E. CHATAIGNEAU.
Y. M. GRENÉS.

1094.

HIỆU
MINH-DƯỠNG
MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC
của Đông pháp Yên-thảo công-ty
CHUYÊN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ-GÀ
Giáp phố hàng Gai số 82

Thưởng chè thơm

Xin mời quí-khách chiếu cố sơi chè **SINH-THÁI**; trong những gói chè **SINH-THÁI** phần nhiều là có phiếu thưởng chè nhất thơm ngon.

Nhưng để được thưởng là thưởng gói chè có **giá trị**, chứ không giảm thưởng lặt vặt 1 2 xu.

Xin quá bộ đến hiệu.

SINH-THÁI
31 Giữa Phố hàng Ngang, 31
HANOI

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản-quán
Giá mỗi quyển. . . . 0$ 30
Tiền cước mỗi quyển . 0, 12

Ai ở xa xin viết thư về cho
ông BÙI-XUÂN-THÀNH
61 — 63, Rue du Coton — Hanoi

anh em buồn mà cũng sinh buồn. Lắm lúc lựa nhời khuyên giải thì anh ta lại nói rằng:

« Anh ơi! vẫn hay rằng đời bây giờ không phải là đời khoa cử, mục đích của người đi học là để mở mang trí-thức, vì ở đời cạnh tranh này mà ngu dốt không thể sống được với tinh, cạnh tranh đó không phải mục-đích chỉ ở mấy cái bằng cấp; nhưng tôi buồn đây là buồn một nỗi khi ra đi mẹ già ăn cần dặn dỗ, mong cho con được bằng anh bằng em cho thỏa tấm lòng sinh con, nuôi con đi học. Ở nhà ngong-ngóng tin con, thế mà nay được cái tin buồn này thì anh thử tính lòng mẹ không buồn sao được. Ấy tôi chỉ lo mẹ buồn, và tôi cái phận mình mà buồn đó, anh ạ.

Nghe anh ta nói, lòng cũng ân-hận cho bạn lắm, vì anh ta bình-nhật chăm-chỉ học hành, nói vậy thì cái câu: « học tài thi phận » có lẽ cũng đúng chăng?

Sáng mai thi vào kỳ vấn đáp, anh em sĩ cũng đem sách ra học lại cả. Chỉ riêng một mình là không, vì có học bấy giờ cũng chịu không sao học được... Tiếng trống rạp hát văng vẳng ở xa đưa lại, cái cơn nghiện tuồng của mình bấy lâu đã bỏ nay lại bùng-bùng như lửa cháy không thể hàn chế được, và lại ngồi cạnh người anh em bạn hỏng thi, thỉnh thoảng lại nghe thấy tiếng thở dài thì lòng cũng buồn lắm, bèn dắt anh ta đi xem tuồng.

Hôm ấy lại nhằm ngay buổi hát « tam sĩ chiếm khôi nguyên »! Mỗi một câu hát của người đắc chí cất lên thì lại càng như nung như nấu lòng người thi hỏng (bạn tôi); anh ta càng nghe càng buồn, thành thử mình cũng hóa buồn. Ấy mới buồn cười! Định đi để mua vui chẳng hóa lại mua lấy cái sầu mà chơi!

Hôm thi xong kỳ vấn đáp, anh em 5 người đỗ cả, thôi thế là an trí! Mỗi người đánh một cái điện lên cho nhà biết rồi là rủ nhau đi « du nhai! » vì từ hôm về, trừ mình ra không ai thiết gì đến chơi bời cả. Trước hết sang Hạc xem hội, xem bơi chải, nhưng cũng chẳng có gì thú, trong anh em có người nhắc đến chuyện chơi thuyền. Ừ nào thì chơi thuyền! Cái cảnh chơi thuyền là một cái thú riêng ở đây, mình cũng nghe nói từ đã lâu. Nào đi chơi thuyền!...

Anh em xuống thuê hai chiếc nan, mỗi chèo về nước, lần sóng nhấp nhô, một ngọn tí anh phong thoảng thoảng, trong thần trí bấy giờ khoan khoái biết là nhường nào! Trên trời thì vừng ngọc thỏ lửng lơ soi sáng, dưới sông thì nước chảy rì rách, bóng giăng phẳn chiếu, khác nào như ngọc dát vàng gieo! Nhân bảo chị lái thuyền ca mấy câu chơi, mấy câu cung oán nghe rất não nùng thánh thót cảm động quá mà hình như phát lạnh cả người!

Chị chàng hát chốc chốc lại thở dài, hỏi ra mới biết chị này cũng đã từng phen trôi nổi, trắc trở tình duyên vì nỗi ông tơ khe khắt. Biết vậy lại nhân lúc cao-hứng, bèn cũng lấy cái cảnh cây khoảng nước gỗ vào mạn thuyền mà hát nhằm mấy câu rằng:

Ngồi trong thuyền cầm que (tôi)
[khuấy nước,
Nhìn lên trời làn mây bạc (cố) xa xa.
Một mình riêng ngẫm bóng Nga,
Biết nhau ta tỏ cùng ta đôi lời.

(Rằng) đã sinh ra cái kiếp người.
Đa tình chi lắm cho trời đất ghen.

* * *

Đã đa mang lấy chữ tình,
Một duyên hai nợ tại mình kêu ai?...

Hát xong anh em đều cười vang cả một khúc sông, cho mình là một kẻ tình nghĩa, đi trêu chọc cả người buồn! Rồi lại bảo rằng đã hay ngâm thơ, có giỏi ngâm ngay một bài thơ tức-cảnh Việt-trì xem nào. Ấy mới nguy! Nào có dám bảo rằng thơ với thẩn gì, chẳng qua buồn mồm đọc lảo, nay họ ép làm thơ thì làm sao được. Thôi mình nói bẽm không gặp thì, biết vậy thà cứ câm miệng hến lại xong! Sau cực chẳng đã bèn gõ mạn thuyền mà đọc tám câu rằng:

Sao khéo bày trò hỡi hóa công,
Khiến người đối cảnh ngẫn ngơ lòng.
Sông Lô trong vắt quanh co chảy,
Non Tản xanh mờ bát ngát trông.
Mươi chiếc buồm lan cơn gió thoảng,
Mấy tay chèo quẹ bóng trăng trong.
Tới nơi thấy cảnh sey vì cảnh,
Tưởng lúc phân ly luống ngại ngùng!...

Bơi quanh mấy vòng, anh em lắm người muốn về nghỉ. Thuyền vừa ghé bến, chị lái đò bèn kéo áo lưu mình ở lại. Tôi cũng xin lỗi cùng anh em ở lưu lại, mái chèo đẹp sóng, con thuyền lại lênh đênh ra giữa dòng sông. Bấy giờ chị lái đò mới nói rằng:

« Bạn nầy tôi nghe ngài ngâm mấy câu thơ, đủ biết ngài có cảm tình sâu sắc. Tôi vẫn sở ước muốn gặp được người tri-kỷ mà tỏ giải tấm can tràng, nay thấy ngài là người tao nhã, không như những phường cót nhả phàm tục nên muốn đem cái lịch sử của tôi kể lại cho ngài nghe, họa may cung đàn Bá-nha có lọt được vào tai tri kỷ, để mà cùng tri-kỷ chia bớt cái gánh sầu vô hạn này chăng. Nói đoạn, cô ta bèn kể cái thân thế phiêu lưu, cùng những nỗi éo le cay đắng mà cô đã từng được gặp, tiếc rằng câu chuyện khi dài không nói ra đây được.

Nghe xong câu chuyện, trong lòng cảm động, phẩn thương vẻ nết, phẩn yêu vẻ tài, ai bạc chìa nát bụt vàng, trong đám các chị lái đò lại có được con người như thế!... Ngày nay ngồi hồi tưởng lại, trong lòng bỗng sinh ra lưu luyến nhớ nhung! Than ôi! văn nhân là cái gống đa-tình, mình với người ta gặp nhau chẳng qua là một sự ngẫu nhiên, nào đã có gì mà cũng nhớ thương thương nhớ.....

Châu-sơn, Ng.-lan-Khai,
Tuyên-quang.

CẢNH TRỜI NAM!...

Một cái nhà gỗ, rộng rãi, sạch sẽ có đủ đồ đạc dùng tại bờ bể Sầm-sơn cho thuê.

Hỏi M. Đỗ-đình-Lương, 45, Rue Vieille des Tasses, Hanoi, hay tại nhà số 118, rue du Coton.

3865

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

CẢI LƯƠNG HÝ KỊCH

Đến tối thứ sáu 11 tháng bảy tây này mời quý khách lại xem diễn tích hát cải-lương.

NGHĨA-NỮ THÂM PHU

Sự tích người đàn-bà có nghĩa đi tìm chồng bị mưu gian uống thuốc độc chết, nhờ có cây cỏ làm chứng, quan xử ra được án.

Tích hát này, có nhiều chỗ rất là thảm-thiết, tưởng ai xem cũng phải cảm-động đến chảy nước mắt. Lại có nhiều chỗ bỏng lơn rất buồn cười.

Những giọng hát cải lương kể tạm như sau này:

Bình-bán — Tứ-đại-oán — Nam thơ — Hát bỏng lơn. — Ca lý: Hành-vân — Lưu-thủy — Cổ bản, vân vân...

Xin lấy vé s'm từ tối thứ năm.

Tối thứ ba 8 Juillet 1924

THỔ CÔNG CỨU BỆNH

Lòng kính cần lượng nhân hiền,
Đem câu trọng chữ khinh tiền dạy con
Mong mở mắt mới vuông tròn,
Nhà sug vua bếp hãy còn thiêng thay

Tối thứ tư 9 Juillet 1924

TỨ HẢI CẦU HOÀNG

Khôn tường tạo vật đa đoan,
Hữu tài hữu tốt thế gian chi thường,
Khen thay thông ngõ tỏ đường,
Giai nhân tài-tử một trường vinh hoa.

Vở hát « MỘT TRẬN CƯỜI » bán tại Sán-nhiên đài và nhà in Mạc-đình-Tư cùng các cửa hàng sách, giá 2 hào một quyển.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul Bert, Hanoi

Ông Montès trước kia làm Bào-chế cả ông cho ông Pasteur, bào-chế tinh-thần hoàng viết sử cho Đảng học Đường Paris đã mất năm nay. Ông Pasteur tự trông coi lấy việc chế thuốc, về thuốc chế bao giờ cũng rất tinh thần, nhờ vì thế mà hiệu Bào-chế ấy rất có tiếng.

Thuốc về đi xa cũng rất chóng. muốn hỏi giá, hay hỏi điều gì cứ trả lời ngay.

Bột ăn **PHOSPHATINE FALIÈRES** danh tiếng lâu nay, bán gợi đựng trong hộp thiết hàng chỉ khít kính lắm.

Có mua nhưng cho được bột PHOSPHATINE FALIÈRES cùng hộ tỉnh than, kẻo con con nit mất sữa, người lớn đau huyết, ông già bà cả liệt nhược, cũng là kẻ có đau ốm mới mạnh.

Có trữ bán công bất — Tại chỗ thì ở Paris, 26 6, đường La Tacherie. R. C. Paris 19 249.

Ta nên chú ý!

Thuốc tây mỗi thứ nhiều thứ thuốc công hiệu tâm nhưng mà thật là hay thì duy có một mới thôi, là những thứ thuốc mà nhà chế ra đã thí-nghiệm cho nhân một đem ra bán cho nhà có bệnh dùng.

Bệnh gì mà một thứ thuốc những thứ thuốc ấy cũng lấy thứ là nói tiếng trong y-giới, ai cũng phải chịu là tốt hơn cả.

Theo thuốc ấy là thuốc giải độc.

Dépuratif Sensal

chuyên-trị những chứng lở chốc, mụn nhọt, ghẻ ngứa, mẩn lá những chứng ấy dùng nhiều thuốc khác mà không khỏi, nhưng lại dùng thuốc độc chết, khi huyết không được thông, thanh ra nhiều đàm, đau tim, đau lưng, đường tiểu, giang-mai mà cũng độc nữa, ai phải những chứng ấy phải dùng ngay thuốc ấy.

* * *

Trong bài trước là đã nói về sự thí-nghiệm của thuốc DÉPURATIF SENSAL. Từ bây đến nay có mấy trăm lá thư không nói thêm gì nữa, là có ý cho thuốc giả chữa-bệnh được hết cả rồi mới viết vậy.

Bởi vậy nên mới có các bệnh người đã chữa với thuốc DÉPURATIF SENSAL chữa rất dễ.

Các bệnh ấy hay sinh ra ngoài, nên thường đến đến làm. Các bệnh ấy lại ghê tởm cho người ngoài nữa.

Ở xứ nóng nhiệt độ lên xuống thất thường, nên các bệnh ngoài da hay sinh ra lắm, cần ta phải hết sức mà trừ khử nó đi. Vì thế nên mới chế ra thuốc DÉPURATIF SENSAL này.

Trong các bệnh ta thường thấy luôn, có bệnh ECZÉMA rất là để lan làm cho thân thể có những nốt nhỏ, rồi ấy ta lại hay gãi chảy máu, làm cho thành thì trong rất ghê.

Bệnh ERYTHÈME INTRIGO làm cho chẳng nơi nào ai, mai rất ghê tởm. Người mắc bệnh đau đớn lắm.

Bệnh HERPÈS sinh ra ở những nơi kín như cơ quan sinh dục.

Bệnh HERPÈS CIRCINÉ rất là khó chữa, nhất là ở đàn-bà.

Bệnh đinh, sâm sẩy, phải lở, v. v.

Thật còn kể hết những bệnh ấy ra, chỉ trong các bệnh ngoài da, thì các bệnh trên này thường sinh ra nhiều nhất. Ta xin khuyên ai có bệnh nên dùng thuốc DÉPURATIF SENSAL mà chữa. Thuốc ấy hay.

Hiệu Bào-chế CHASSAGNE
59, phố Paul Bert
trước cửa hiệu Godard

Các các thứ thuốc mà dùng về các bệnh nói trên này, chỉ có thứ thuốc mới FORMADE SAINT [illegible] là công-hiệu nhất.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16
HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng dùng tuổi và bạc nén.
Thợ khéo kỹ công và giá thực.

217

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 34 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đồng khách.

Quí-khách có đàng, xin mời ghé cả,

Kính cáo. ĐẶNG-THIỆN kính cáo.

So 80

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Hoa-hữu-linh nói:

— Tôi đang định tìm công-tử để nói chuyện. Hiện nay tôi đã đỗ tìm được một ả mỹ-nhân, chẳng phải đâu xa, chính ở p ía trên *Tây-hồ*, trong nhà ông thầy tướng, tên gọi *Diêu hạ phong* đó! *Diêu-ha-phong* nuôi người con rể tên gọi *Lâm húc*, vốn người *Hàng-châu*. Vợ chàng năm nay độ 16 tuổi, nhan-sắc rất xinh đẹp, không thể nói sao cho xiết. So với *Thói-thị* thì lại có phần xinh đẹp hơn nhiều!

Thẩm-nghĩa-phương nói:

— Ta làm thế nào mà lấy được!

Hoa hữu-linh nói:

— Tôi đã nghĩ kế Phu-quân nàng vốn là một thầy đồ, bây giờ ta giả cách mời đến dạy học.

Thẩm-nghĩa-phương nói:

— Hiềm vì nỗi tôi chưa có con thì đón thầy dạy học để làm gì!

Hoa-hữu linh nói:

— Ta cốt lập mưu để lừa hắn đến đây. Tìm các trẻ trong phố, chọn lấy hai đứa, cứ nói là con công tử cũng được, chứ sao!

Thẩm-nghĩa-phương nói:

Hắn đến dạy học mà vợ không đến, biết làm thế nào?

Hoa-hữu-linh nói:

— Ta cốt hãy mời hắn đến, rồi sẽ lập kế bảo hắn rọi vợ đến sau.

Thẩm-nghĩa-phương nói:

Nếu vậy thì tôi xin y kế thi-hành.

Hoa-hữu linh nói:

Sáng mai công-tử giả-cách viết thư và sai người đem lễ-vật đi mời hắn đến dạy học.

Thẩm-nghĩa phương nghe nói mừng-rỡ xiết bao. Ngày hôm sau cùng *Hoa-hữu-linh* mỗi người cưỡi một con ngựa, theo con đường *Tây-hồ*, tìm đến nhà *Diêu-ha-phong*.

Khi đi đến trước cửa hai người xuống ngựa. *Hoa-hữu-linh* trông thấy nàng *Huệ-lan* tay cầm chén nước, vừa toan bước ra, liền « đăng-hằng » một tiếng, khiến cho *Thẩm-nghĩa-phương* biết.

Thẩm-nghĩa-phương liền ý, ngẩng đầu trông lên, nhìn thấy nàng *Huệ-lan* đứng ở bên cửa thì ba hồn bảy vía của *Thẩm-nghĩa-phương* tưởng chừng như đã bay bổng lên trên từng mây.

Nàng *Huệ-lan* thấy có khách lạ, vội-vàng chạy vào. *Hoa-hữu-linh* nói với *Lâm húc* rằng:

— *Lâm* đại-huynh ơi! Tôi cùng xã-thân đến bái-yết đại-huynh đó!

Lâm - húc nghe tiếng, chạy ra nghênh-tiếp, mời vào ngồi ở trong nhà. Khi uống trà xong, *Thẩm-nghĩa-phương* nói:

— Bấy lâu tôi vẫn nghe tiếng tiên-sinh, ngày nay mới được bái-yết.

Nói xong, lên gọi người nhà đệ trình một bức quan-thư (1) cùng các đồ lễ-vật.

Lâm-húc nói:

— Xin hỏi chủ ông đây được mấy lệnh-lang?

Thẩm-nghĩa-phương nói:

— Tôi có hai đứa con nhỏ, xin mời tiên-sinh đến để dạy bảo cho.

Nói xong, đứng dậy cáo-từ lui ra. *Lâm-húc* tiễn ra đến ngoài cửa, trở vào cầm danh-thiếp xem thì thấy đề chữ « *Niên-gia quyến-đệ Thẩm-nghĩa-phương bái* », lại xem trong tờ quan-thư thấy nói mỗi năm xin nộp hồng kim là 200 lạng, và mua đủ các thứ mũ, giầy, áo mặc, vân vân.

Lâm-húc mừng rỡ, bảo nàng *Huệ-lan* rằng:

— Hiền-thê ơi! Hiền-thê thu-xếp tái đàn cập sách cho tôi, kẻo sáng mai người ta đã đến đón.

Hồi lâu, *Diêu-hạ-phong* về, cầm xem danh-thiếp và tờ quan-thư, cũng lấy làm mừng-rỡ. Sáng ngày hôm sau, đã thấy hai tên gia-đình tìm đến mà bẩm rằng:

— Dám bẩm *Lâm* tiên-sinh! Công-tử tôi sai chúng tôi đến để đón tiên-sinh về phủ dạy học.

Nói xong đệ trình một cái danh-thiếp. *Lâm-húc* cầm lấy xem, bảo người dọn đồ hành-lý. Lại từ-biệt cùng *Diêu-hạ-phong* và nàng *Huệ-lan*, rồi ra cửa lên ngựa đi sang *Thẩm* tướng-phủ.

HỒI THỨ XLIX

Lâm-húc lên ngựa đi sang *Thẩm* tướng-phủ. Khi đến cửa phủ, chàng vừa xuống ngựa thì đã thấy *Hoa-hữu-linh* và *Thẩm-nghĩa-phương* ra đón, chắp tay mời vào ngồi trong phòng khách, rồi truyền người nhà pha trà uống.

Khi uống trà xong, lại mời vào dạo chơi trong vườn hoa. Nguyên hai anh em *Thẩm-nghĩa phương* mỗi người riêng một tòa nhà, đều có vườn hoa cả. Anh ở Đông-hoa-viên, em ở Tây hoa-viên.

Trong chốn hoa-viên, có nhiều cảnh đẹp, lâu-đài rực-rỡ, cây cỏ sầm uất, *Lâm-húc* trông thấy, cũng lấy làm vui lòng. *Thẩm-nghĩa-phương* truyền gọi hai con đến để lạy chào tiên-sinh.

Hồi lâu, có hai cậu tiểu công-tử ra chào. Trước làm lễ thành, sau lạy chào ông thầy để xin thụ-nghiệp. Buổi chiều hôm ấy, đặt tiệc ở trong thư-phòng mời *Lâm-húc* uống rượu. *Hoa-hữu-linh* và *Thẩm-nghĩa-phương* ngồi tiếp.

Chuyện trò hồi lâu, *Lâm-húc* cáo-từ ra về. Khi về tới nhà, thuật chuyện cho người nhà nghe, rồi sáng hôm sau lại đến dạy học. Ngày giờ thấm-thoắt, đã được hơn nửa tháng trời. *Thẩm-nghĩa-phương* bảo *Hoa-hữu-linh* rằng:

— Thấm-thoắt đã hơn nửa tháng trời rồi, bây giờ đại-huynh định dùng kế chi?

Một hôm, *Hoa-hữu-linh* đi sang thư-phòng. Bấy giờ *Lâm-húc* đang ngồi xem sách. *Hoa-hữu-linh* bước đến sau lưng, liền nói:

— Tiên-sinh chăm quá lắm!

Lâm húc ngẩng đầu trông lại, thấy *Hoa hữu-linh* với vàng đứng dậy mời ngồi. *Hoa-hữu-linh* nói:

— Cứ mấy ngày thì tiên-sinh lại về nhà một lần?

Lâm-húc nói:

— Tối nào tôi cũng về nhà.

Hoa-hữu-linh nói:

— Trời lạnh rào đã đành, những hôm mưa gió thì rất bất tiện. Để tôi nói với xá-thân; trong chốn hoa-viên biết bao nhiêu phòng-ốc, tiên-sinh nên chọn lấy một chỗ, rồi mời sum-mẫu vào cùng ở. Trước là tránh sự đi lại khó-nhọc, sau là khỏi phải ấy nảy về việc nhà, chẳng hay tiên-sinh nghĩ thế nào?

Lâm húc nói:

— Được thế cũng tiện, nhưng chỉ e phiền-nhiễu chủ-nhân, để tôi xin về bàn với người nhà.

Hoa-hữu-linh lại chuyển trò hỏi lâu, rồi cáo-từ lui ra. *Lâm-húc* thấy trời đã gần tối, thôi ! đọc về nhà, lại đem việc ấy nói cho *Diêu-hạ-phong* và nàng *Huệ-lan* biết.

Nàng *Huệ-lan* nói:

— Thôi, tối không đi!

Diêu-hạ-phong bảo nàng *Huệ-lan* rằng:

— *Huệ-lan* con ơi! Trong sách có câu rằng: « *Lấy chồng theo chồng* », Vả nhà ta đây chật-hẹp, kẻ đi người lại, có nhiều điều không tiện. Ta lại hay đi vắng luôn, mà chồng con thì sớm đi tối về, con ở nhà một mình, lòng ta yên sao cho được. Cứ như ý ta thiển nghĩ thì ngày nay con nên theo chồng vào ở trong phủ cũng tiện ở sao!

Nàng *Huệ-lan* nghe nói, mới bằng lòng đi. Ngày hôm sau *Lâm-húc* vào dạy học. Quá trưa thì *Hoa-hữu-linh* lại vào thư-phòng nói chuyện với *Lâm-húc*,

(Còn nữa)

(1) *Quan-thư* nghĩa là bức thư mời thầy dạy học.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

CÁC BỆNH SAU NÀY :

1. Bệnh ngoài da ; nhọt đầu đanh.
2. Đau xương.
3. Táo lâu ngày.
4. Đau phát-huyết-quản.

Đều trị bằng thuốc :

ROB DÉPURATIF MONTÈS

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở hiệu **TỪ-NGỌC-LIÊN**, số nhà 58, phố **Principale**, tỉnh Bắc-ninh, là một nhà **chuyên**-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngay nào là không tiếp được giấy người khen ở các nơi gửi lại. Cả nước độ mươi đồng một lọ

1887

Agents d'Annonces en Europe :

L. MAYENCE & Cie

9, Rue Tronchet, PARIS

19, 21, 23, Ludgate-Hill, LONDRES

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐAU

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

Của ông Trouvé ở GUILLE

THUỐC HOÀN XỊ

Nhà Bán đồ « TAM-LÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm mặc càng có bán từ làm giờ sáng.

BỆNH NHỨC ĐẦU

như cầm linh đâm vào

Khi mới phải đau thì thấy nhức đầu, đau mệt, rồi sau sinh ra bệnh nhức mỏi khó bền thần-thương thấy đái mạnh, lại thấy hồi, người bệnh thì thấy đau nhức lạ-lùng kinh như cái linh nó đâm vào đầu vậy. Rồi thì chuyển động đến cả tâm can, sinh ra đau tức, dật gân, trống ngực, tắp các đường mạch máu (mạch máu sưng lên, sẩy sốt các mạch máu, trí-não, não nát. Những đau bệ thì kinh-nguyệt bất điều, mà đau-đớn lạ-lùng, huyết không được sung-túc, thường hay ra mồ hôi, sức khỏe gầy đến đi. Ông bệnh mệt mỏi thêm chóng, thì cũng không khỏi gì. Chỉ đáng thử thuốc :

Dépuratif Richelet

có thể khỏi hẳn ngay được các bệnh căn đã mắc phải từ trước. Bây giờ các gân cốt lại hoạt-động như thường.

Thực là một thứ thuốc rất thần-hiệu, chữa khỏi kể có đến hàng nghìn bệnh nếu mà căng bệnh ở ngoài da.

Uống đã nóng, đã lâu, mà chuyển sang bệnh gì mắc lòng, dùng thứ thuốc này thì kết sạch, mà không còn một thứ bệnh gì ở ngoài da nữa, như bệnh cái-com ở mặt, bệnh tàng-bèn kể lào.

● Thuốc « DÉPURATIF RICHELET » này có bán ở các hàng thuốc lớn.

Thực là công hiệu !

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ giời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rasco

0$60 một ống sáu cachets

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN

Ngày nhất tầy ngài : 30 $ 00

Ngày nhì tơ hay đi : 25 $ 00

Trẻ con từ 5 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

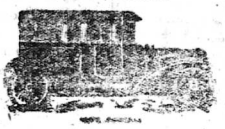
LỜI BÁN — Phải mua chỗ ngài trước 24 giờ.

Có xe riêng để cho khỏi riêng từng chuyến một, ai muốn thuê mấy đính giấy thếp trước 2 ngày.

Khi đi ngày kéo mưa đào không đi được nhé.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi. — Chủ-nhật đúng 6 giờ sáng chạy lên Napé nghỉ. Bảng hôm sau đúng 6 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek rồi lấy thư tháng lên Vientiane.

Ở Thakhek về. — Thứ sáng thứ ba chạy lên thẳng ở Vientiane tới Thakhek thì xe chạy một ngày về Napé nghỉ. Bảng hôm sau ở Napé về Vinh. Hôm khác về xe lửa vào Quảng-Trị chạy ô-tô lên Savannakhet rồi chạy thẳng lên Vientiane.

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khi huyết suy-yếu, thần-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra ho phổi làm cho hay ho vặt, uống thuốc này rất để, vì có mùi thơm trong vị lợm bao giờ !

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là :

Thuốc nước bổ huyết MÁU BỔ

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị thuốc rất không có phải cho nhiều bệnh

Mỗi hoàn 0,50 ; (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN CỐT

● THUỐC PHÁP — Trữ tại : 4, Rue de Pont-de-la-Mère, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LÂM

Cũng có bán tại Hiệu Bào-chế CHASSAGNE, Pharmacien Diplômé à Bourg-Hollopart, à BOURGOGNON Frères, và các hiệu bào-chế khác.

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỰT-BÁO

(Xuất-bản mỗi ngày 8.500 tờ)

Ở trương

GIÁ BÁN BÁO :

Một năm	12$00
Sáu tháng	6.50
Ba tháng	3.50

Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine).

Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền bá tư tưởng văn minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, báo tin lạ xảy ra trong Đông-Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thâu nhận.

Vị thuốc kiến hiệu

1) **Hoa-liễu-giải-độc-hoàn**, *thuốc này các vị thiếu-niên đã nhiều Ngài dắc dụng, vì nó chẳng những là trị bệnh lậu, còn có thể giải độc mọi chứng khác, mỗi chai 1 p. 00.*

2) **Thuốc-ho, ho hàn, ho nhiệt đều hợp dụng, ho nặng đến đâu, uống già nửa chai nhẹ ngay lập tức, mỗi lọ 0 p. 30.**

3) **Thuốc lị**, *bệnh lị thì lâm thứ, có đỏ, có trắng, hoặc vàng, hoặc huyết, hễ không có thiệu phát ỷ trị, thực dễ hại người, thứ thuốc này có thể trị các chứng lị, mỗi chai 0 p. 30.*

4) **Thuốc cam trẻ nhất kiến hiệu**, *thuốc này trẻ thèm ăn lắm, mà trị mọi chứng cam, mỗi lọ 0 p. 10.*

Trong hiệu lúc nào cũng có thầy thuốc nên hỏi điều gì xin trả lời ngay.

Quí khách ở xa, từ 1 p. trở lên mấy gửi, và cho xin tiền trước mỗi đồng thêm 0 p. 20.

SIOU-HANG-LAM

108, phố hàng Buồm, Hanoi

HỎI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nếu các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà vẫn không khỏi thì nên mua thứ thuốc **POMMADE ROYER**, dùng độ ngày thấy tức mà chẳng khỏi liền.

Ở Paris bắt tại hiệu bào chế ROYER, 19, R. St Honoré. Ở Hanoi bắt tại hiệu Bà. CHASSAGNE

GENO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

J. BLANC (*dệ nhất hạng bào-chế*)

Ông L. BLANC (*người nối-nghiệp*)

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

Bán tại Hiệu Bào-chế J. BLANC

31, phố Tràng tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

THUỐC HÉMOGLOBINE BYLA

Trừ bệnh huyết suy rất mạnh

CỨNG CÁP

MẠNH MẼ

BÉO TỐT

Là thứ thuốc bổ huyết mạnh nhất

Xin hỏi tại hiệu BYLA

26, Avenue de l'Observatoire. — PARIS (France)

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghịp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

(Cứ một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công ty Panama có rút số để xoán lại (obligation Panama à lots). Lần mua phải nộp luôn 20 quan, rồi thì 17 tháng nữa nộp 20 quan, theo như lệ định trong hợp-đồng. Như vậy mỗi tháng để dành mấy xu, cũng trở nên gần có được.

Mỗi năm tôn Banque-Nouvelle được ngày rút số trái-đơn mà riêng mình được quyền xổ-hiệu, như mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và đến lúc trái-đơn trúng số rút ra nếu thì mình được lĩnh nguyên số tiền 10 lần. Rất tiện-lợi được sau Chỉ nộp công trong một lần 20 sau 500.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có tốn công được hoàn lại 10.000 quan. Nếu năm có nếu lần rút số, hoàn 5 triệu 10.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY :

136 lần	500.000 quan	268 lần	2.000 quan
136 lần	250.000 —	1.220 lần	1.000 —
260 lần	100.000 —	13.200 lần	400 —
268 lần	10.000 —	1.760.000 trái đơn hoàn lại Mỗi	400 —

Người có trái-đơn được tự chọc một số mình ưa số trái đơn nào mà rút trước.

Các lệ chuyển nguyên vẫn, không phải trả thêm tiền cái gì. Mỗi lần rút số đã nhận được một cái bằng kết trái đơn trong số, không phải trả tiền. Các số kê trong bảng lấy đúng sơ-cái trái-đơn đã tại nhà ngân hàng, các nhà có trái đơn có thể tận tay được, theo như điều khoản trong bản luật năng ngày 12 Mars 1902. Bản luật ấy là một bản luật bảo-hộ, giữ gìn cho tôn sản có trái đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 16 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn đặc các cuộc rút số kỳ thì gởi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSE — France

R. C. MARSEILLE 6576

Le Gérant : NGUYỄN VĂN-LUẬN